

kňaz Štefan Šmihel'

Dejiny mojich farností

Preklad latinských častí z knihy „Dejiny mojich farností“, vydanéj v roku 2014, zostavil Rastislav Waxmonský a kolektív, ISBN 978-80-89070-62-6

* * * * *

PodĎakovania:

Na prosbu farníkov z Novote (iniciátor Jozef Jakubjak) z latinčiny do češtiny láskavo preložil PhDr. Lubomír Štula, Ostrava, marec 2017.

Z češtiny do slovenčiny preložila Mgr. Adriana Smarkoňová.

* * * * *

Str. 197

Roku Pána 1943

Začiatkom septembra miestneho farára Jozefa Fitta na jeho vlastnú žiadosť menoval Najd. Ordinár farárom v Liesku. Do Novote bol preložený Štefan Šmihel. Nový pastier duší v Novoti sa ujal formálne svojho úradu za prítomnosti dekana Serafína Rončáka, farára z Námestova, a sekretára Jana Harabuzíka, farára v Lokci, 19. septembra 1943. Vzájomné sťahovanie z Novote do Lieska a naopak sa konalo 22. septembra. Takmer všetci farníci z Novote po dojemnom rozlúčení vyprevadili farára v procesii až na hranice farnosti a tu vyčkali na nového administrátora farnosti, ktorého po srdečných pozdravoch uviedli do kostola.

Nový administrátor sa prispôbil novým okolnostiam a pokračoval v šľapajách svojho predchodcu. Okrem zvyčajnej kňazskej služby zdedil aj starosť o stavbu nového kostola. Farníci začali so stavbou nového kostola pod patronátom „Náboženského fondu“ v roku 1941 pred začiatkom zimy. Starý drevený kostol stavaný v rokoch 1789-1790 bol zbúraný v roku 1938. Na jeho mieste bola postavená „búda“ a upravená ako provizórne miesto pre konanie bohoslužieb do doby, kým bude postavený nový kostol.

Str. 198

22. septembra 1943 bola stavba nového kostola v tomto stave: boli postavené všetky vonkajšie múry okrem hornej časti veže. Bola pokrytá strecha, vnútorné steny čiastočne omietnuté a dokončená prvá betónová podlala.

Staviteľ po niekoľkonásobnej žiadosti, aby staval čo najrýchlejšie, sľuboval, že by sa dalo dokončiť stavbu v priebehu šiestich týždňov. Sľub ale nesplnil. Stále mal nové výhovorky: že niet v Novoti dosť vhodných murárov a inde ich nemôže zohnať. Nechcú v Novoti pracovať, pretože tu nie je stravovanie a k železnici je 33 km. V skutočnosti chýbala staviteľovi dobrá vôľa a dostatok dozoru nad robotníkmi, ktorí poväčšine pracovali pomaly. Vyhovárali sa tiež na nedostatok rôzneho materiálu, ktorý sa v dobe vojny ťažko zháňal. Od 22. októbra do 17. decembra traja murári z Novote osadili okná a dvere a zaliali druhú

betónovú podlahu. Keď podlaha vyschla, bola budova zo všetkých strán uzavretá. Po 17. decembri sme oltár a všetko potrebné z „búdy“ premiestnili do nového kostola, aby sme tu v zime mohli konať bohoslužby. Aj keď pravdupovediac bolo to miesto stále nedôstojné a málo vhodné pre bohoslužby, bolo predsa len lepšie ako „búda“. V tejto budove mali veriaci a kňaz aspoň pocit, že sa nachádzajú medzi múrmi budúceho kostola. Veriaci prichádzali *ad Sacra* s väčšou horlivosťou. Sviatok Narodenia Pána sme na novom mieste oslávili radostnejšie a príjemnejšie, pretože sme boli chránení proti studenému vetru, snehu a mrazu solídnymi stenami. Tak ako v predchádzajúcich rokoch a ako bolo tu od začiatku zvykom, i tento rok sa v deň Oktávy Narodenia Pána konalo požehnanie domov, ľudovo nazývané „koleda“. Duchovný pastier s radosťou v duši vykonával päť dní návštevy po domoch a zoznámil sa po prvý raz s mnohými veriacimi.

Roku Pána 1944

Ekonomické, politické a náboženské pomery

S obavami sme sledovali správy z jednotlivých frontov o priebehu vojny, ktorá trvala už päť rokov. Očakávali sme, že predstavitelia štátov, ktoré boli do vojny zapojené, pri pohľade na veľké rany, ktorými trpia ako bojujúce, tak neutrálne krajiny, neukončia zhubné vraždenie ľudí a ničenie statkov, ktoré by v čase mieru prinášali prospech. Z obidvoch strán sa šírla propaganda plná nenávisti a hrozieb zničenia porazených národov a podnecoval ku krutým bojom. Otcovský hlas Apoštolskej stolice, ktorým pápež pri mnohých príležitostiach vo zvláštnych posolstvách vyzýval štáty vedúce vojnu k mieru a spravodlivosti, nikto neposlúchal.

V tej dobe sa k nám rýchlo blížil front od východu. Hroziace nebezpečenstvo podnecovalo veriacich k úprimnej zbožnosti. To sa prejavovalo najmä tým, že častejšie pristupovali k sviatostiam a ochotnejšie načúvali dogmatickým výkladom a mravným výzvam. V tej dobe bolo napr. doručované do farnosti 180 výtlačkov Katolíckych novín. Veriaci štedrejšie prispievali na najrôznejšie dobročinné účely. Napríklad 26. marca sa konala zbierka pre Svätého otca, určená ľuďom postihnutým vojnou, ktorá vynesla 1031,50 Ks a 5. XI. zbierka pre Charitu 1947,70 Ks. Predtým takáto ofera činila len 140 Ks. Veriaci konali rôzne pobožnosti za mier a Božiu ochranu. Nebolo žiadnych verejných nemravností ani plesov. V prvom pôstnom týždni sme zahájili novú za vyprosenie mieru a Božieho milosrdenstva spojenú s obnovou života z viery a dobrých mravov. Denne sa konali dogmatické a morálne výklady. Kto sa nemohol novény zúčastniť spoločne, vykonával ju doma sám. Takmer všetci veriaci počas novény pristúpili k sviatosti pokánia a k sv. prijímaniu. Začala sa aj ustavičná adorácia pred svätostánkom podľa stanoveného poriadku od 7 hodiny ráno do 5 poobede. Veriaci prichádzali navštíviť Najsvätejšieho a prosiť Spasiteľa sveta, aby nám udelil mier a ochranu. Je isté, že vojna bude krutá i v našich končinách.

Stavba kostola.

Práce na dokončení kostola začali tohto roku 13. júna. Traja tesári pracovali na konštrukcii veže, pokrývač vežu pokryl a umiestnil na ňu štyri metre vysoký kríž. V bani pod krížom bola umiestnená „pamätná listina“ spolu s fotografiami kostola a obce z tej doby. Pamätná listina znie doslova:

- - -

Dňa 4. júla dvaja murári z Púchova prišli omietnuť vonkajšie steny a vežu kostola zvláštnou „brizolitovou“ omietkou a pracovali okrem 14 - dňovej prestávky až do 29. augusta.

Slovenské národné povstanie

30. augusta všetci robotníci zo stavby kostola odišli, pretože deň predtým vypuklo Slovenské národné povstanie proti režimu a nemeckej armáde, ktorá bola v našich oblastiach umiestnená. Je potrebné pripomenúť, že front ustavične postupoval na západ. Nemci ustupovali od Stalingradu a z Kaukazu. Rusi im za chrbtom pomocou lietadiel a parašutistov ničili všetko, čo by im mohlo pomáhať, železnice, mosty ... Nemcov a ich pomocníkov, vojenských i civilných, zabíjali kdekoľvek ich našli. Koncom augusta bolo už v našom lesoch mnoho partizánov. Boli to prevažne Rusi a Francúzi. K nim sa pripájali všetci, ktorí boli nespokojní so slovenským režimom. Predovšetkým luteráni, zjavní nepriatelia katolíkov na Slovensku v tej dobe a tábory vojakov pri jednotlivých mestách s výnimkou Nitry a Bratislavy. V tej dobe bolo nemecké vojsko úplne zúfalé, preto sa vodcovia povstania domnievali, že budú môcť týmto spôsobom urýchliť prechod fronty cez Slovensko. Zabraňovali stavbe zátarasov a dávali najavo, že sú proti Nemcom. Miesta, kde ich porazili, obsadili ako víťazi. V mesiaci september nastalo pre obyvateľov Slovenska ťažké obdobie... „Slovenská národná rada“ – tak sa nazývalo vedenie povstania, prehlásila, že sa ujíma z vôle ľudu na Slovensku vlády. Legitímny režim prezidenta Tisa odsúdili ako zradcov a začali bojovať proti nemu i Nemcom. Slovenská národná rada vyhlásila všeobecnú mobilizáciu a povolávala do zbrane všetkých mužov do veku 50 rokov. V našej farnosti poslúchli všetci muži. Deň pred odchodom mnohí pristúpili ku sviatostiam, ostatní pre nedostatok času dostali po vzbudení ľútosti generálnu absolúciu. Začalo povstanie so všetkými charakteristickými prejavmi. Všetci povstalci sa ozbrojili a boli pripravení vyhnúť zo zeme Nemcov a uskutočniť prevrat. Otvorili väznice a tábory, kde boli zhromaždení zločinci. Ktokoľvek chcel, dostal zbraň a začal bojovať proti Nemcom a všetkým, ktorí slúžili legitímnemu režimu. Po niekoľkých dňoch nastúpila ostrá reakcia. Na Slovensko prišli štyri divízie nemeckých vojakov potlačiť vzburu. Akonáhle sa objavili nemeckí vojaci, povstalci odhodili zbrane a dali sa na útek. Tak tomu bolo i v okrese Dolný Kubín, kde boli sústredení tiež muži z našej farnosti. Po niekoľkých dňoch sa vrátili domov. Povstanie na Orave skončilo. Na iných miestach zúrili ostré boje (Strečno, Korytnica, Banská Bystrica). Tam došlo k najväčším škodám. Mestá a obce boli spustošené, zničené mosty a železnice. Padlo na 20.000 ľudí. Cieľ povstania nebol dosiahnutý. Vzburá bola potlačená pred 28. októbrom, kedy nemeckí vojaci obsadili Banskú Bystricu, centrum povstania. Zbytky povstalcov utiekli do lesov a niektorí tak bojovali ako partizáni do konca vojny.

Oprava fary.

V mesiaci august sme opravili faru. V roku 1944 bola už vo veľmi zlom stave. Keď pršalo, voda zatekala do miestností. Konštrukcia trávov pod strechou už bola hnilá. Pod strechou hniezdilo množstvo vrabcov, ktorí všetko kontaminovali. Severná 17m dlhá stena sa až do základu zosypala a hrozilo zrútenie strechy. Patróna v Bratislave upovedomil Ordinariát o stave fary, poslal mu fotodokumentáciu budovy vnútri i zvonku, aby ihneď previedol opravu, pretože budova sa nachádza v nestabilnom stave. Po mesiaci prišla odpoveď, aby farár previedol najnutnejšie opravy a účet odovzdal patronátu. Rozhodli sme sa pre

prevedenie celkovej opravy bez ohľadu na pokyny patronátu. Rýchlo sme zaistili potrebný materiál, drevo, cement, opravili strechu a keď prišla odpoveď z patronátu, opravy sa už skončili. Severná stena bola postavená od základu nová a spojená s ostatnými múrmi. Urobili to murári z Novote: Jozef Antolák a Štefan Majchár. Farská budova bola zvonku opravená a omietnutá. Do opravených stien boli osadené dve okná a päť dverí. Deravá strecha bola úplne obnovená.

Na deň opravy strechy nikdy nezabudnem. K večeru bola už stará eternitová strecha úplne strhnutá a všetko bolo pripravené na pokrývanie novej strechy na ďalší deň. Večer bolo nebo jasné, ale beda, v noci začalo pršať. Zaskočený som si v hrôze premietal, čo podniknem, pretože voda stekala dovnútra. Bohu vďaka, po dvoch hodinách dážď ustal, ale už som nemohol zaspáť. ... V nasledujúcich dňoch bola strecha úplne obnovená. Oprava fary trvala dva mesiace. 20. októbra prišiel prípis z patronátu: okamžite zastaviť všetky opravy, patronát pre tento účel nemá prostriedky. V tej dobe boli už opravy prevedené a patrón by o tom upovedomený. Súčet všetkých nákladov s príslušnými účtami bol postúpený patronátu k úhrade: 35.816,80 Ks. Manuálne práce a pomoc veriacich bola poskytnutá zdarma. Vnútorne opravy pre nedostatok prostriedkov boli odložené na neskoršiu dobu.

Stavba opevnenia

Vojnový front sa rýchlo priblížil k západu. Nemci nútili stále k stavbe nových opevnení. Počas októbra 1944 prišiel k nám zvláštny oddiel Nemcov, kvôli kopaniu výkopov a budovaniu opevnenia. Všetci práceschopní obyvatelia Novote boli nútení pracovať na výkopoch za 7 Ks na hodinu. Neskôr, koncom októbra, boli privedení tiež z Hroštína, Babína, Vasil'ova, Vaňovky, Lokce, Ťapešova, Vavrečky, Brezy, Krušetnice, Lomnej, Zákamenného, Erdútky, aby tu pracovali. Nocovali v súkromných domoch a školách. Pre mnohých to bola príležitosť k nestriednosti a rôznym nemravnostiam. Nemci evidentne očakávali útok Rusov od juhu. Medzi nimi sa hovorilo o tom, že ak vojnový front príde až k zbudovanému opevneniu, celá dedina a nový kostol budú zničené, pretože nad kostolom na kopci Chudov boli zákopy a opevnenie. Veľká časť polí bola zákopmi zničená. Na farskom poli Jeleňovka bolo zdevastované navždy 6864m² poľnohospodárskej pôdy, pretože po celej dĺžke viedol štvormetrový výkop ako „panzergrabe“.

Partizáni

Okrem nemeckých vojakov, ktorí riadili stavbu opevnenia, boli tu ďalší vojaci, ktorí chránili pracovníkov a okolité obce pred partizánmi. Títo vojaci bývali v škole nad kostolom a v bočnej farskej kuchyni si pripravovali jedlo. Každý deň prechádzali dediny, aby sa niekde neobjavili partizáni. V našej oblasti sa partizáni nenachádzali, len v noci prechádzali z Babej Hory k Erdútke. V niektorých dedinách, zvlášť v Zázrivej a Hrištine sa zdržiavali dlhšie. Robili tu mnoho škôd od septembra do apríla 1945, preto ich obyvatelia vyhánali. Mnohí z nich neboli bojujúci partizáni, ale darebáci, ktorí využívali situáciu a vydávali sa za partizánov, aby mohli kradnúť, lupiť a mstiť sa svojim nepriateľom za krivdy, ktoré im spôsobili. Pobývali v lesoch a jaskyniach, v noci vychádzali, obchádzali dediny, kradli potraviny, šatstvo, ovce a tovar a napádali protivníkov. Hrozné časy!

Roráty sme v adventnom období nekonali. Veliteľstvo nemeckých vojsk zakázalo pobyt vonku od západu slnka až do rána. Zdalo sa, že sviatok Božieho narodenia bude veľmi smutný. Na prosby miestneho farára veliteľstvo povolilo polnočnú omšu, ako je zvykom. Počas omše strážila okolo kostola početná stráž. Vojaci sa obávali aj toho, aby partizáni nezneužili tento svätý obrad a neprepadli ubytovňu vojakov, ktorí strážili blízko kostola. Za týchto okolností prežívali veriaci rôzne pocity. Vnútri sa spievalo Gloria in excelsis Deo et in terra pax haminibus.. a vonku vojaci obťažkaní zbraňami boli pripravení každú chvíľu k strelbe. Bohu buď chvála, túto svätú noc sa nič zlé neprihodilo.

Roku Pána 1945.

Začiatkom roku po mále pokojných dňoch prišlo opäť z okolitých obcí (asi 2500) ľudí, aby kopali zákopy. Jeden mesiac stavali opevnenie. V tej dobe už na Slovensku, na východe a na juhu, zúrili boje. Nemecká armáda stále ustupovala na západ. Cez našu obec prechádzal bez prestávky dlhý rad vozov a áut, ktoré dopravovali z Poľska muníciu a proviant nemeckej armáde. Boli to pre nás veľmi ťažké dni. Vojaci u nás viackrát ostávali týždeň alebo dva. Museli sme ich ubytovať, dať im stravu, seno, ovos pre kone, žiadali ovce, kone a iné. Tak to bolo až do Veľkonočnej nedele, keď sa front priblížil k Námestovu.

Str. 208 – 214

Z histórie je známe, že doba búrok a vojen prináša so sebou úpadok mravov, nenávisť k náboženstvu a prenasledovanie Cirkvi. A túto tendenciu sme videli svojím spôsobom v roku 1945. Slovenská národná rada v Košiciach vo svojich dekrétach zoštátnila všetky cirkevné školy a internáty. Vyučovanie náboženstva na školách bolo prehlásené za nevhodné. Praktický výsledok bol ten, že všetky školy a výchovné zariadenia, ktoré Cirkev vybudovala vlastnými prostriedkami, boli zabavené bez náhrady. V niektorých mestách dochádzalo k tomu, že riaditelia a učitelia predtým katolíckych škôl odstránili z tried kríže a vydávali sa za pokrokových. Tí, ktorí tieto školy okupovali, prehlasovali, že je to vôľa ľudu. Vôľa ľudu bola celkom opačná.

Rovnako náš ordinár, biskup Ján Vojtaššák, v mesiaci máj v rozhovore s predsedom Slovenskej národnej rady Vavrom Šrobárom, ktorý vykonával inšpekciu na východnom Slovensku a prišiel sa na Spiš informovať o stave školstva, prehlásil, že nikdy nesúhlasil so zabratím cirkevných škôl. (Pán biskup to povedal v krátkom rozhovore vo farnosti Novoť pri príležitosti birmovania.) Šrobár sa potom opýtal, či stále ešte uznáva slovenský režim v Bratislave. Odpovedal: Uznávam všetky legitímne režimy. Bratislavská vláda s prezidentom Tisom je ešte na svojom mieste. Vavro Šrobár si tieto slová poznamenal a odišiel. O niekoľko dní pán biskup, za asistencie jedného kňaza z Banskej Bystrice menom dr. Jozef Straka, ktorý sa dal ku komunistom a fungoval ako referent pre veci cirkevné v povereníctve školstva v Košiciach, bol zo svojej rezidencie násilím odvedený a držaný v kláštore v Štiavniku. Následne bol prevezený do Bratislavy a väznený. V tej dobe boli takmer všetci kňazi obviňovaní z najrôznejších vecí a následne vyšetrowaní.

Po rozhodnutí Slovenskej národnej rady o zabratí škôl rôzni rečníci a novinári prehlasovali, že je to vôľa ľudu. Z tohto dôvodu slovenskí ordinári s predom arcibiskupom Karolom Kmeťkom, nitrianskym biskupom, nariadili urobiť podpisovú akciu, ktorá mala ukázať, z čej vôle boli školy okupované. Či to bola vôľa ľudu alebo niekoľkých ateistov. Keď sa magistrát po niekoľkých dňoch o tejto akcii dozvedel, prehlásil ju za zradu. Kňazov, ktorí akciu robili, prehlásil za reakcionárov (najhorší politický zločin), za fašistov, ktorí bránia kultúrnemu

pokroku a zaslúžia si väzenie. Štátni poskokovia robili po farnostiach prehliadky v nádeji, že nájdu niečo protištátne. V našej farnosti zabavili Diecézny vestník, písací stroj (súkromný majetok farára) a všetky písacie potreby a odniesli ich. To sa stalo 20. júla 1945. Potom ordinár, aby zabránil prenasledovaniu, odporučil akciu prerušiť v nádeji, že vo vhodnejšej dobe bude môcť ľud prejavíť svoju vôľu.

V tej dobe boli zakázané všetky náboženské združenia, ktoré dovtedy vykonávali vonkajšiu činnosť. V našej farnosti to bola Mariánska kongregácia dievčat, ktorých bolo 60. Toho roku sa pripojili k prvej rímskej mariánskej kongregácii.

Pretože sa Slovenského štátu (1939-1945) takmer všetci katolíci stáli za prezidentom Tisom a pomáhali jeho režimu, teraz boli pokladaní za zradcov Československej republiky a za fašistov.

Charitná nedeľa

25. novembra sa konala „Charitná nedeľa“. Podľa smerníc ústrednej Charity v Bratislave okrem obvyklej zbierky, ktorá vyniesla 1.769,90 Kčs, bola vykonaná po domoch zbierka naturálií pre chudobných. Vyzbieralo sa 30q zemiakov, 12q ovsa a 4q jačmeňa. Menšia časť bola venovaná našim chudobným a ostatok Domovu sirôt v Mokradi.

Duchovné cvičenia

V adventnom období tohto roku v Domove sirôt v Mokradi, kde pôsobili Sestry Ducha Svätého a starali sa o siroty, bola ponúknutá možnosť oravským dievčatám a ženám vykonať si duchovné cvičenia. Z našej farnosti sa zúčastnilo dvadsať žien a trinásť dievčat. Bolo to prvýkrát, že sa niekto z našej farnosti zúčastnil klauzúrnych exercícií. Keď sa tieto ženy a dievčatá vrátili domov, nadšene o nich rozprávali druhým a odporúčali ich, takže veľa ľudí po nich zatúžilo. A naozaj, až do roku sa 1950 mnoho našich žien a dievčat zúčastnilo exercícií v Spišskom Štiavniku a v kláštore Sestier a služobníc Ducha Svätého.

V advente tohto roku bolo obnovené Združenie živého ruženca, založené v roku 1908. Teraz má 745 členov.

Rok Pána 1946

Jubileum najdôstojnejšieho ordinára.

13. februára 1946 náš ordinár Ján Vojtaššák oslavoval 25. výročie svojej biskupskej vysviacky. Pri tejto príležitosti mu celá naša farnosť prejavila svoju lásku a vernosť a obetovala mu „Duchovnú kyticu z modlitieb, Bohu obetovaných úkonov zbožnosti a kajúcnosti s tým úmyslom, aby Jeho biskupskú dôstojnosť v zdraví duše a tela a bez nehody dlhé roky zachoval.

Organ

2. mája t. r. sme dostali z kostola v Zákamennom pre náš kostol organ. Tento dar sme dostali vďaka štedrosti Najd. Pána biskupa, ktorý pre ich kostol kúpil nový organ a starý, zatiaľ v dobrom stave, kázal venovať nášmu kostolu.

Voľby

Tohto roku boli na 26. máj vyhlásené voľby do Národného zhromaždenia. Vodcovia dvoch politických strán, aby získali čo najviac katolíkov, snažili sa vyhovieť aspoň niektorým petíciám katolíkov. Koncom roku 1945 povolili opätovné vydávanie Katolíckych novín. Toho roku bolo vydané opäť niekoľko listov. Pred voľbami sa komunistickí propagátori nehanbili prehlasovať sa za veriacich, ktorí bránia náboženskú slobodu a prehlasovať aj ďalšie klamstvá. Ľudia však vedeli, o čo sa jedná. Katolíci, ktorí nemali svoju politickú stranu, mohli ísť s komunistami, alebo s demokratmi (luteránmi). U nás získala demokratická strana 900 hlasov a komunisti 29.

Dočasný administrátor farnosti.

Miestny farár bol dlhodobo chorý a žiadal 16. júla ordinára, aby poslal do Novote koadjútora. Bol vyslaný R. D. Tomáš Vojtaššák, kooperátor. Pretože sa predpokladalo, že liečba bude dlhodobá, odovzdal farár správu administrátorovi a odišiel do snatória.

Stav náboženstva.

Keď skončila vojna a ekonomický stav sa ako-tak stabilizoval, mohli sme konštatovať náboženské zvlažnenie a určité mravné defekty. Ľudia zabúdali na dobré predsavzatia, ktoré si robili pred Bohom v dobe nebezpečenstva. Niektorí prepadli opilstvu a nezriadenostiam. Príčina spočívala tiež v tom, že takmer polovica mládeže dochádzala do Čiech a na južné Slovensko, kde hľadala prácu. Tam si bez domáceho rešpektu zvykali na rôzne lascivnosti (necudnosti). Keď sa potom vracali na sviatky domov, bolo na nich vidieť, že sa morálne zmenili. Počet nemanželských detí narastal. V Zimnicovej bolo päť prípadov.

Rok 1947

Opäť nové príznaky morálnych defektov, predovšetkým u mládeže. V júni minulého roku prišiel väčší počet vojakov, ktorí strážili hranice republiky proti partizánom a benderovcom z Ukrajiny. Mnoho vojakov, málo panien. Keď sme to mali pred očami, rozhodli sme sa venovať viac ako doposiaľ mládeži, ale akákoľvek organizácia mládeže s cieľom výchovy mravnej náuky bola zakázaná.

V januári mnoho snežilo a mrazy boli až -35°C.

V máji na sviatok Nanebovstúpenia Pána 45 prvoprijímajúcich prisúpilo k svätej Hostine.

Oprava fary

V mesiaci jún bola dokončená farská budova, boli opravené vnútorné steny budovy, kúrenie, okná, natrené dvere. Náklady opráv, 23.400,20 Kčs, boli uhradené z cirkevných prostriedkov.

Miestny farár sa začiatkom augusta vrátil z liečenia do svojho úradu.

Charitatívna akcia

Tohto roku v lete veľmi málo pršalo, zvlášť v nižších polohách Slovenska, takže zber úrody bol slabý. Naopak, u nás na Orave bol rok priemernej úrody. Naši veriaci ďakovali za to dobrodenie Bohu a v týždni po charitnej nedeli (16. novembra) vyzbierali pre Domov pre siroty v Mokradi 4.315 kg zemiakov, 1.311 kg jačmeňa a 383 kg ovsa. Ordinariát venoval. Na potreby chudobných zo zbierky Slovákov v Amerike 3.000 Kčs. Domov pre siroty bol obdarovaný aj zbierkou šatstva, ktorú venovali sirotám Slováci z Ameriky.

Stavba kostola

V mesiaci auguste 1944 stavba kostola pre nedbanlivosť architektov a nedostatok materiálu nijako nepokročila. V mesiaci júni t. r. firma Jaroslav Vinduška zo Spišských Vlachov zhotovila mramorové oltáre a travertínovú podlahu v kostole za 211.000 Kčs.

Zbožné dary

Súčet darov a niekoľkých zbierok v roku vyniesol 48.953,80 Kčs, okrem vkladov od jednotlivých veriacich na stavbu kostola.

Autobus

17. decembra t. r. prišiel do obce Novotň prvý verejný autobus a jazdí denne až do Oravského Podzámku a späť. Je to úľava pre všetkých z Novotí, ktorí mali cestu k železnici 33 km.

Rok 1948

V našej farnosti bolo oddávna zvykom, že sa v zimnom období po večeroch až do polnoci, alebo aj dlhšie, konali v jednotlivých domoch „páračky“ (dranie peria). To bola príležitosť i príčina mnohých mravných defektov mládeže, pretože mládež oboch pohlaví sa neschádzala po domoch preto, aby drala perie, ale skôr aby tancovala, popíjala alkohol a nadväzovala podozrivé známosti. Miestny farár veriacich často napomínal, že je to blízka príležitosť k mravnej skaze mládeže, ale nič nepomáhalo. Na začiatku tohto roku „páračky“ zakázal tam, kde sa pil alkohol, tancovalo a oznámil, že do takýchto domov nevstúpi, aby tam udelil požehnanie, či pri príležitosti pohrebu a pod.

Katolícka akcia

V dňoch 18. a 19. februára sa oravskí kňazi zišli v Dolnom Kubíne na svoju duchovnú obnovu, aby dostali pastoračné pokyny ako usilovne pracovať v katolíckej akcii „aby obnovili všetko“.

Za účelom tejto duchovnej obnovy formou „Katolíckej akcie“ boli spomedzi mládeže našej farnosti vyslaní dvaja mládenci do Ružomberka a dve dievčatá do Mokrade, aby tu vykonali duchovné cvičenia a získali praktické pokyny k zavedeniu katolíckej akcie. Boli vybraní ako propagátori katolíckej akcie medzi mládežou našej farnosti. Neskôr vznikli dva šesťčlenné krúžky, jeden dievčat a druhý mládenčov tzv. Krúžok priekopníkov a Krúžok priekopníčok k zavedeniu katolíckej akcie podľa smerníc Ústrednej katolíckej akcie v Bratislave a podľa miestnych potrieb.

Prvé prijímanie detí

Na Svätodušnú nedeľu sa konalo prvé sväté prijímanie detí, bolo ich 57.

Birmovanie

Najd. pán biskup Ján Vojtaššák udelil 24. júna sviatosť birmovania 390 birmovancom. Stojí za zmienku, že v deň birmovky veľmi pršalo a birmovanie sa konalo v „búde“ s veľkými ťažkosťami pre veľký počet veriacich.

Dokončenie stavby kostola

Keď architekt František Vorsa v mesiaci auguste 1944 nenastúpil k stavbe kostola, po mnohých márných sťažnostiach na neho na zodpovedných miestach, rozhodli sme sa dokončiť stavbu vlastnými silami. Rýchlo som zaobstaral všetok potrebný materiál a 23. mája boli práce začaté. Koncom augusta boli práce dokončené. Kostol bol pripravený na sväté účely. Náklady posledných prác činili 465.000 Kčs. Najd. pán biskup pri príležitosti birmovania venoval na pokrytie našich potrieb dar 100.000 Kčs. Takmer celú čiastku 1,700.000 uhradili farníci, patrón „Náboženský fond“ len malú časť. Okrem toho farníci urobili mnoho manuálnych prác zdarma. V tej dobe neboli k dispozícii stavebné stroje.

Posviacka kostola

Na sviatok Narodenia Panny Márie, 8. septembra, na výročný deň posvätenia pôvodného dreveného kostola v Novoti, za veľkej účasti veriacich i z okolitých farností a za asistencie sedemnástich kňazov posvätil najd. pán biskup Ján Vojtaššák kostol a tri mramorové oltáre. V týchto troch oltároch sú uložené ostatky sv. Valentína a Vigilanta.

Stavba chlieva a stodoly

V mesiaci septembri t. r. boli zbúrané stajňa, stodola a dreváreň, ktoré boli po desaťročia v dezolátnom stave a boli vybudované nové. Stajňa je z kameňa a stodola a ostatné z dreva. Náklady stavby okrem materiálu činili 24.000 Kčs.

Začiatok školského roka

Ako je zvykom, zahájili sme školský rok 1. septembra. Všetci, ktorí mohli, zišli sa v kostole na svätú omšu, aby zahájili svoju činnosť vzývaním Ducha Svätého.

Povereníctvo školstva na začiatku tohto školského roka 48/49 nariadilo odstrániť zo škôl kríže. Pripojilo však „veľkodušné“ povolenie: Pokiaľ si to rodičia detí želajú, aby boli v škole kríže, môžu tieto zostať. Nie však na čelnej stene, ale na bočnej. To vyvolalo medzi veriacimi občanmi veľkú nevôľu, pretože to považovali za zásah do katolíckych práv.

Schôdza dekanátu (congregatio distructualis)

(districtus znamená okres, okrskov, územná časť, alebo v katolíckej terminológii dekanát)

14. októbra sa v budove tejto farnosti konala jesenná schôdza kňazov z dekanátu z obvyklým programom.

Charitná akcia

Koncom mesiaca novembra sa konala pre Domov pre siroty v Mokradi zbierka naturálií: 2.045 kg zemiakov, 1.791 kg jačmeňa a 958 kg ovsa.

Zbožné dary

Výnos zbierok t. r. činil 76.694. Počet svätých prijímaní 13.000